

skadelig for Borgernes Opfattelse af deres Samfundspligter og Udøvelsen af disse, men som enhver „Dobbeltmoral“ gør Moralen vaklende i det hele taget“. Der kan man se Følgen af at gaa imod en Afgørelse af Generaldirektør Rubin. Saa vakler det hele Samfund. Nu er det heldigt, at det ikke var en af os, f. Eks. den højtærede Finansminister; hvordan vilde det være gaaet, hvis *han* var gaaet imod den højtærede Generaltolddirektør. Det er heldigt, det er Højesteret, der har vovet det; jeg tænker, den tager det med Ro, at den saa nogenlunde vil vedblive at træffe sine Afgørelser paa samme Maade i Fremtiden. Men selve den Betragtningssmaade, der udtrykkes i disse Linier, er klart nok den, at Staten paa ingen Maade skal vise Kulance, at Staten er den, som i alle Maader har Ret, at det er umoderne at tænke sig, at Borgerne skulle behandles kulant fra Statens Side, nej, de skulle presses som Citroner til den sidste Draabe, og den, der har Citronen i sin Haand, er Toldadministrationens høje Chef. Det er det faktiske, saaledes som i sin Tid Guldberg sagde — jeg ved nu ikke, om det var om Generaltolddirektører, men det var i alt Fald om de høje Embedsmænd —, at Embedsmændene var det blivende, Ministerne Trækfuglene! Altsaa, Ministeren forsvinder, jeg tænker nok, vi en Gang faa Has paa den højtærede Finansminister; men derimod, hvor længe vi komme til at beholde Generaltolddirektøren, er jeg ikke saa sikker paa; det kan vist vare uhyre længe. Derfor er jeg ganske overbevist om, at det ikke kan nytte noget, at den højtærede Finansminister giver os de allerbedste Forsikringer. Lad mig tilføje, at jeg ikke paa nogen mulig Maade tvivler om, at der virkelig staar en Mand bag Forsikringerne; for saa vidt han for sit Vedkommende er Herre derover, saa længe han er raadende, vil han gøre alt for at gennemføre en human og kulant Fremgangsmaade, det tvivler jeg ikke om, det stemmer med hele hans Væsen, hele hans Samfundssyn og hele hans Personlighed. Men han kan paa ingen Maade garantere os noget i den Retning; han kan da i alt Fald ikke garantere for længere Tid end den, i hvilken han er Minister.

Den højtærede Finansminister gjorde nogle Bemærkninger til mig om, hvad jeg havde sagt om den bærende Middelstand. Det gør mig ondt at maatte sige, at den højtærede Ministers Bemærkninger i Grunden vare ganske overflødige, eftersom den højtærede Finansminister, hvad der maa-

ske skyldes en ufuldkommen Maade af mig at udtrykke mig paa, ganske har misforstået mig. Før det første har jeg ingenlunde sagt om disse Folk med Indtægter paa mellem 3,000 og 15,000 Kr. at de bære Landet. Saaledes som jeg ved en Afbrydelse tillod mig at gøre opmærksom paa, sagde jeg udtrykkelig, at de bære Landets Kultur, hvilket dog straks er noget andet. Men naar man saa fra forskellige Sider har gjort mig opmærksom paa, at der dog ved Gud er andre Mennesker, der have Kultur og bidrage til Landets Kultur, end de Mennesker, der have mellem 3,000 Kr. og 15,000 Kr., saa siger jeg, at det er mig vel bekendt. Vi have vel alle, eller mange af os, som sidde i dette Ting, været i det Tilfælde som ganske unge Mennesker at have det uhyre smaat med Mønt og ikke desto mindre brugt en Del af vore sammensparede Skillinger til at købe Bøger o. s. v. for at erhverve os større Indsigt, altsaa større Kultur. Men det er ganske overflødigt at sige det til mig i denne Anledning, for jeg har slet ikke sigtet paa dette; jeg har kun fremsat denne efter min Mening ganske trivielle Bemærkning, som det undrer mig, at man overhovedet kan modsige, at det er de Mennesker med Indtægter paa omtrent mellem 3,000 Kr. og 15,000 Kr. — man kan ikke sige det saa nøje, jeg har grebet et nogenlunde vilkaarligt Tal —, der økonomisk, rent økonomisk, bære Landets Kultur. Det er noget helt andet, end at det er Kulturens egentlige Bærere i den Forstand, som f. Eks. Drachmann var Kulturbærer, naar han og hans Aandsfrænder gav et vist Indskud til Kulturen, skabte Kultur. Nej, jeg mener, rent og skært materielt; af dem, som have under 3,000 Kr. i Indtægt, kan man dog ikke forlange, at de skulle have stort tilovers til at købe Bøger eller gaa paa Udstillinger, købe Malerier for o. s. v. Men for at Forfatterne kunne leve her i Landet, for at Malerne kunne leve, for at Koncerterne skulle kunne gives, maa der være et købedygtigt Publikum. Det kan være meget rigtigt, hvad der er blevet sagt, at det saamænd ikke altid er Tilfældet, at de, der købe Bøger, Malerier o. s. v., gøre det af de mest udmærkede Kulturhensyn. Det er meget ofte, at de gøre det af Aandssnobberi, men det er ligegyldigt, om de gøre det nok saa meget af Aandssnobberi, saa komme de Penge ind i Forfatterens Lomme, og han er lige glad, om det er en interesseret Læser eller en Aandssnob,